

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3 Intézet	Magyar Filozófiai Intézet
1.4 Szakterület	Filozófia
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Filozófia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	AXIOLOGIA HLM2513						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Conf. univ. dr. Ungvári Zrínyi Imre						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Conf. univ. dr. Ungvári Zrínyi Imre						
2.4 Tanulmányi év	3	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	K	2.7 Tantárgy típusa	SzT

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					30
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					18
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					18
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					30
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					76
3.8 A félév össz-óraszama					86
3.9 Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• A hallgató kötelező jelenléte az előadások 70%-án, vagyis a 14 előadásból 9-en
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• A hallgató kötelező jelenléte az összes szemináriumon. Az elmúlászott szemináriumok nem pótolhatók

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • C1.4 A kultúrán és az emberi megismerésen belül a filozófia helyére/funkcióira való rákérdés és a közöttük levő viszonyok megállapítása • C3.4 A tudomány, a politika, a vallás és a művészet fogalmainak és szemléletmódjainak kritikai vizsgálata • C4.1. Az emberi cselekvésre és tapasztalatra vonatkozó hipotézisek megfogalmazása a filozófiai szaknyelv és az alapvető filozófiai módszerek megfelelő használatával • C4.2 A (kulturális-.művészeti, tudományos) emberi alkotások értelmezése és értékelése az alapvető filozófiai ismeretel alkalmazásával
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • C6.2. Más személyek vagy kultúrák értékeinek, véleményeinek, szükségleteinek, érzelmeinek azonosítása, megértése és tisztelete

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Az értékprobléma koordinátáinak felvázolása. A legáltalánosabb értékfilozófiai problémák összefüggéseinek feltárása.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A köznapi értékelés, az esztétikai tapasztalat, valamint a filozófiában előforduló érték-képzetek elemzése. • Az alapvető értékdiszciplínák gondolatvezetésében való jártasság kialakítása. Az axiológiai szemlélet, módszertan és szakterminológia ismerete illetve változásainak értelmezése • Értékösszefüggéseket megragadó és értékelvekre érzékeny gondolkodás, illetve a filozófiai és társadalmi problémák felvetésének és megoldási javaslatainak kulturális és értékhatárát felismerő elemzőkészség kialakítása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Az érték-probléma és az értékfogalom		
2. Értékek és értékhozók		
3. Értéktapasztalat és értékítélet		
4. Az axiológia előtti érték-képzetek. Metafizikai, etikai, teológiai és szellemi (ismereti, erkölcsi, esztétikai) érték-képzetek		
5. Az axiológia. Az értékszférák normatív elmélete		
6. Fenomenológiai értékfogalmak		
7. Pramatiszta értékfilozófia és az érték-pluralizmus		

8. A politikai filozófiák értékszemelelei		
9. Az értékek és a kultúra szociológiai szemlelele. A „magas kultúra”, az alternatív és populáris kultúra		
10. „Poszt-axiológiai” értékszemelele: a tárgyak rendszere, a média és a divat mint értékhordozók		
11. A kortárs etikai irányzatokra jellemző értékperspektívák		
12. A mindennapok esztétikája és a művészi értékek dimenzióinak sokfélesége		
13. A művészetkritika értékérzékenysége		
14. A múzeum kulturális modelljének változásai		
<p>Könyvészet</p> <p>1. Andrei, Petre: Filozofia valorii. Iași, Ed. Polirom, 1997.</p> <p>2. Bonyhai Gábor: Értéknelv [Limbar valoric], Rev. Magyar Filozófiai Szemle, 1976/4.</p> <p>3. Durkheim, Émile: Tényítélelel és értékitélelel [Judecări de fapt și judecări de valoare] In: Durkheim, Émile: A társadalmi tények magyarázáához [La interpretarea faptelor sociale], Budapest, Ed. Közgazdasági és jogi, 1978.</p> <p>4. Hartmann, Nicolai: Esztétika [Estetica], Budapest, Ed. Magyar Helikon, 1977.</p> <p>5. Ingarden, Roman: Az esztétikai tapasztalat ismeretelméleti vizsgálatának alapelvei [Principiile gnoseologice ale cercetării experienței estetice]. In: Bacsó Béla (szerk.): Az esztétika vége – vagy se vége se hossza? [Sfârșitul esteticii – sau o estetică fără limite?] Budapest, Ed. Ikon, 1995.</p> <p>6. Nietzsche, Friedrich: Az értékek átértékelése [Revalorizarea valorilor], Budapest, Ed. Holnap, 1994.</p> <p>7. Raz, Joseph: The Practice of Value. (Tanner Lecture on Human Values at University of California, Berkeley, March 2001.) With commentaries by Christine M. Korsgaard, Robert Pippin, Bernard Williams; Clarendon Press, Oxford, 2005.</p> <p>8. Rickert, Heinrich: A filozófia alapproblémái. Módszertan. Ontológia. Antropológia [Problemele fundamentale ale filozofiei. Metodologie. Ontologie. Antropologie], Budapest, Európa, 1987.</p> <p>9. Windelband, Vilmos [Wilhelm]: Preludiumok [Preludii], Budapest, Ed Franklin Társulat, s.a.</p> <p>10. Váriné Szilágyi Ibolya: Az ember, a világ és az értékek világa [Omul, lumea și lumea valorilor]. Budapest, Gondolat, 1987. http://www.hik.hu/tankonyvtar/site/books/b104/ch05s04s01.html</p> <p>11. Windelband, Vilmos [Wilhelm]: Preludiumok [Preludii], Budapest, Ed Franklin Társulat, s.a.</p>		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Az érték-probléma és az értékfogalom. W. Windelband: Mi a filozófia? [Ce este filozofia?]; H. Rickert: Az emberi élet értelme a világban [Sensul vietii in lume]; M. Scheler: Magassabbrendű és alacsonyabb rendű értékek [Valori superioare si valori inferioare], In: Ungvári Zrínyi Imre (ed.): Értékelméleleli szöveggyűjtemény [Culegere de texte axiologice], Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj, 1999.	Szövegelemzés, megbeszélés	
2. Értékek és értékhordozók. Scheler, Max: A formalizmus az etikában és a materiális értéketika [Formalismul în etică și etica materială a valorilor]. Budapest, Gondolat, 1979.; Baudrillard, Jean, A tárgyak rendszere [Sistemul obiectelor]. Ed. Gondolat, Budapest, 1987.	u.az	

<p>3. Értéktapasztalat és értékítélet. Bonyhai Gábor: Értéknyelv [Limbaș valoric], Rev. Magyar Filozófiai Szemle, 1976/4., Durkheim, Émile: Tényítéletek és értékítéletek [Judecãti de fapt și judecãti de valoare] In: Durkheim, Émile: A társadalmi tények magyarázatához [La interpretarea faptelor sociale], Budapest, Ed. Közgazdasági és jogi, 1978., Vattimo, Gianni: De la utopie la heterotopie, In: Vattimo, Gianni: Societatea transparentă, Pontica, Constața, 1995.</p>	u.az	
<p>4. Az axiológia előtti érték-képzetek. Metafizikai, etikai, teológiai és szellemi (ismereti, erkölcsi, esztétikai) érték-képzetek. Platón, Philébosz, In: Platón összes művei kommentárokkal [Opere complete ale lui Platon cu comentarii]. Ed. Atlantisz, Budapest, 2001., Platón, Az állam [Statul], http://mek.oszk.hu/03600/03629/03629.htm, Arisztotelész: Nikomakhoszi etika [Etica nicomahică]; Budapest, Ed. Magyar Helikon, 1971., Arisztotelész, Metafizika [Metafizica], Hatágú Síp Alapítvány, Budapest, 1992., Toma d' Aquino: Summa Theologiae. Prima pars. Ed. Telosz, Budapest, 1994; V. A jóról általában [Despre binele în general], VI. Isten jóságáról [Despre bunătatea lui Dumnezeu], pp. 125.-189., Kant, Immanuel: Az erkölcsök metafizikájának alapvetése [Fundamentele metafizicii moravurilor], In: K. I.: Az erkölcsök metafizikájának alapvetése, A gyakorlati ész kritikája, Az erkölcsök metafizikája [Fundamentele metafizicii moravurilor. Critica rațiunii practice. Metafizica moravurilor], Ed. Gondolat, Budapest, 1991, pp.13.-104.</p>	u.az	
<p>5. Az axiológia. Az értékszféra normatív elmélete. Windelband, Vilmos [Wilhelm]: Preludiumok [Preludii], Budapest, Ed Franklin Társulat, s.a.; Rickert, Heinrich, Kultúrtudomány és természettudomány [Știința culturii și știința naturii], Ed. Franklin Társulat, Budapest, 1923.; Rickert, Heinrich: A filozófia alapproblémái. Módszertan. Ontológia. Antropológia [Problemele fundamentale ale filozofiei. Metodologie. Ontologie. Antropologie], Budapest, Európa, 1987.; Rickert, Heinrich, A megismerés tárgya [Obiectul cunoașterii]. In: Ész, élet, egzisztencia [Rațiune, viață, existență]. II-III. Szeged. 1992., pp. 99-154.</p>	u.az	
<p>6. Fenomenológiai értékfogalmak. Brentano, Franz, Az erkölcsi ismeret eredete [Originea cunoașterii morale], Budapest, Ed. Kossuth, 1994., Hartmann, Nicolai: Értelemadás és értelem teljesülés [Înzestrare cu sens și realizarea sensului] In: Hartmann, N.: Lételemleti vizsgálódások. Válogatás kisebb írásaiból [Investigații de ontologie. Culegere din scrierile sale], Budapest, Ed. Gondolat, 1972., Husserl, Edmund: A filozófia mint szigorú tudomány [Filozofia ca știință riguroasă]. Bp., 1993, Kossuth.</p>	u.az	

<p>7. Pramatista értékfilozófia és az érték-pluralizmus. Perry, Ralph Barton: Az érték meghatározása az érdek terminusaiban [Definiția valorii în termenii interesului]; Rogers, Carl: Az értékek modern megközelítése felé [Spre abordarea modernă a valorilor]; Rescher, Nicholas: Érték, pragmatizmus, idealizmus [Valoare, pragmatism, idealism]; Kekes, John [János]: Az értékek sokfélesége és feltételeessége [Pluralitatea și condiționalitatea valorilor] In: Ungvári Zrínyi Imre (ed.): Értékelméleti szöveggyűjtemény [Culegere de texte axiologice], Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj, 1999.</p>	u.az	
<p>8. A politikai filozófiák értékszempontjai. Raz, Joseph: The Practice of Value. (Tanner Lecture on Human Values at University of California, Berkeley, March 2001.) With commentaries by Christine M. Korsgaard, Robert Pippin, Bernard Williams; Clarendon Press, Oxford, 2005.; O’Neill, John- Holland, Alan-Light, Andrew: Sustainability and human well-being, In: O’Neill-Holland- Light: Environmental Values, Routledge, Abingdon and New York, 2008.</p>	u.az	
<p>9. Az értékek és a kultúra szociológiai szemlélete. A „magas kultúra”, az alternatív és populáris kultúra. Váriné Szilágyi Ibolya: Az ember, a világ és az értékek világa. Budapest, Gondolat, 1987. Szilágyi Ibolya, Az ember, a világ és az értékek világa [Omul, lumea și lumea valorilor], http://www.hik.hu/tankonyvtar/site/books/b104/ch05s04s01.html</p>	u.az	
<p>10. „Poszt-axiológiai” értékszempont: a tárgyak rendszere, a média és a divat mint értékfordítók. Baudrillard, Jean, A tárgyak rendszere [Sistemul obiectelor]. Ed. Gondolat, Budapest, 1987., Császi Lajos: A rituális kommunikáció neodurkheimi elmélete és a média [Teoria neodurkheimiană a comunicării rituale și mass-media], In: Rev. Szociológiai Szemle 2001/2., http://www.mtapti.hu/mszt/20012/csaszi.htm,</p>	u.az	
<p>11. A kortárs etikai irányzatokra jellemző értékperspektívák. Kelemen János: Van-e a „jó”-nak jelentése? [Are „binele” vreo semnificație?], Rev. Magyar Filozófiai Szemle, 1976/4.</p>	u.az	
<p>12. A mindennapok esztétikája és a művészi értékek dimenzióinak sokfélesége. Ingarden, Roman: Az esztétikai tapasztalat ismeretelméleti vizsgálatának alapelvei [Principiile gnoseologice ale cercetării experienței estetice]. In: Bacsó Béla (szerk.): Az esztétika vége – vagy se vége se hossza? [Sfârșitul esteticii – sau o estetică fără limite?] Budapest, Ed. Ikon, 1995.,; Bonyhai Gábor, Az értékek rendszere Thomas Mann „A kiválasztott” című regényében [Sistemul valorilor în romanul lui Thomas Mann „Alesul”], Akadémiai, Budapest, 1974.;</p>	u.az	
<p>13. A művészetkritika értékérzékenysége. Crowther, Paul: Culture</p>	u.az	

<p>and Artistic Value, In: Crowther, Paul: Defining Art, Creating the Canon. Artistic Value in an Era of Doubt , Oxford University Press, Oxford, New York 2007.; Gracyk, Theodore: Evaluating music, In: Gracyk, Theodore -Kania, Andrew (eds.): The Routledge companion to philosophy and music, Routledge, Abingdon, New York, 2011, pp.165-175; Sontag, Susan: Érvelni a szépség mellett [A aduce argumente pentru frumos], Rev. 2000, 2003/szeptember</p>		
<p>14. A múzeum kulturális modelljének változásai. Danto, Arthur C.: A remekművek és a múzeum [Capodoperele si muzeul], In: <i>Magyar Lettre Internationale</i>, 1995./ 19., http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre19/danto.htm; Vattimo, Gianni: A múzeum a posztmodern korban [Muzeul în era postmodernă], In: <i>Magyar Lettre Internationale</i>, 1998./ 29.; Wessely Anna, E csarnok hangja szent [Glasul acestei săli este sfânt], Rev. <i>Magyar Lettre Internationale</i>, 1995/19.</p>	u.az	
<p>Könyvészet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bayer József.: Az érték antinómiái. Az újkantiánus értékelmélet és hatása a szociológia módszertanára [Antinomiile valori. Axiologia neokantiană și influența sa asupra metodei sociologice], Budapest, Akadémiai, 1989. 2. Crowther, Paul: Culture and Artistic Value, In: Crowther, Paul: Defining Art, Creating the Canon. Artistic Value in an Era of Doubt , Oxford University Press, Oxford, New York 2007. 3. Danto, Arthur C.: A remekművek és a múzeum [Capodoperele si muzeul], In: Rev. <i>Magyar Lettre Internationale</i>, 1995./ 19. 4. Gracyk, Theodore: Evaluating music, In: Gracyk, Theodore -Kania, Andrew (eds.): The Routledge companion to philosophy and music, Routledge, Abingdon, New York, 2011, pp.165-175; 5. Kelemen János: Van-e a „jó”-nak jelentése? [Are “binele” vreo semnificație?], Rev. <i>Magyar Filozófiai Szemle</i>, 1976/4. 6. Simon Ferenc: Az erkölcsi értékeszme története. Axio-ontológiai vázlatok az etika történetéből [Istoria ideii de valoare morală. Schițe axio-ontologice din istoria eticii], Veszprém, VHTA, 1999. 7. Sontag, Susan: Érvelni a szépség mellett [A aduce argumente pentru frumos], Rev. 2000, 2003/szeptember 8. Ungvári Zrínyi Imre (ed.): Értékelméleti szöveggyűjtemény [Culegere de texte axiologice], Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj, 1999. 9. Ungvári-Zrínyi Imre: Értékkommunikáció. A filozófiai fogalmaktól a tömegkultúráig [Comunicare de valori de la conceptele filozofice la cultura de masă], In: U.-Z.I., Dialógus. Interpretáció. Interakció. Közéltések a kultúra kommunikatív értelmezéséhez [Dialog. Interpretare. Interacțiune. Aproximări, ale interpretării comunicative a culturii], Marosvásárhely, Mentor, 2005. 10. Vattimo, Gianni: De la utopie la heterotopie, In: Vattimo, Gianni: <i>Societatea transparentă</i>, Pontica, Constața, 1995. 11. Vattimo, Gianni: A múzeum a posztmodern korban, In: <i>Magyar Lettre Internationale</i>, 1998./ 29. 		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy szerepel az alábbi hazai és külföldi egyetemek kínálatában:

- Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi
- Department of German and French Philosophy, Charles University in Prague
- University of Washington, College of Art & Sciences

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A hallgatónak átmenő jegye (5) kell legyen mind az előadás (kollokvium/dolgozat), mind pedig a szemináriumi (3 szöveg elemzése) feladatokból ahhoz, hogy átmenő jegyet kapjon a tantárgyból Értékeléskor: - a másolás vagy csalás kísérletére 1-es osztályzat jár - a témák nem, ismeretére 4-es osztályzat jár		A végső jegy az előadásra kapott (kollokvium/dolgozat) jegyből (70%) és a szemináriumi feladatokra kapott jegyből (30%) tevődik össze
10.5 Szeminárium / Labor	- a téma helyes besorolása - a tratalomnak a fogalmi és módszertani keretbe illeszkedő előadása	- a szemináriumokon való részvétel - a vitákban való részvétel - három szemináriumi szöveg elemzése	30 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
a.) A hallgatónak átfogó szemlélete van az axiológi alapproblémáiról b.) A hallgató képes megfelelő szakkifejezésekkel megmagyarázni az axiológi problémáinak összefüggését egy sajátmaga által választott probléma példáján. c.) A hallgató képes koherens és szakszerű módon bemutatni legalább három szöveget, ami a tantárgy témaköréhez tartozik			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2012.12. 10.

Dr. Ungvári Zrínyi Imre egy. docens

Conf. univ. dr. Ungvári Zrínyi Imre

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2012.12. 10.

Dr. Demeter Attila egy. docens